

Η ομιλία

Η ομιλία υλοποιείται μέσω της αρθρωτικής διαδικασίας του λόγου. Η κατάκτηση της ομιλίας ίσως να αποτελεί τη δυσκολότερη και ταυτόχρονα τη σημαντικότερη κατάκτηση του ανθρώπου . Η εμφάνιση δε και η εξέλιξή της, αρχίζει από τους πρώτους μήνες ζωής

Στα πρώτα παιδικά χρόνια μπαίνουν οι βάσεις για τη σωστή του ανάπτυξη, η οποία συνεχίζεται και τελειοποιείται με την κατάκτηση και του γραπτού λόγου. Η γλωσσική ανάπτυξη εκτός από τον λόγο περιλαμβάνει μορφές επικοινωνίας όπως η νοηματική γλώσσα, η γραφή, οπτικές ικανότητες.

Η ομιλία αποτελεί ένα πολύπλοκο σύστημα κοινά αποδεκτών προφορικών συμβόλων και κανόνες για το συνδυασμό αυτών των συμβόλων σε εννοιολογικά συμπλέγματα. Είναι η ηχητική έκφραση του εσωτερικού μας λόγου και είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τη σκέψη και τη νόηση.

Παιδιά με προβλήματα ομιλίας μπορεί να παρουσιάσουν δυσκολίες και στην έκφρασή τους αλλά και στην αντίληψη - κατανόηση της ομιλίας των άλλων. Έτσι, μπορεί να δυσκολεύονται όχι μόνο να εκφραστούν αλλά και να κατανοήσουν εντολές, ερωτήσεις οδηγίες, κλπ. Η κατανόηση προηγείται της έκφρασης, φαίνεται να συμφωνούν οι ειδικοί, έτσι ένα παιδί που δεν κατανοεί λέξεις, ή έννοιες θα αργήσει και να τις εκφράσει (Πρώιου, 2003).

Η σοβαρότητα του προβλήματος εξαρτάται από πολλούς παράγοντες και μπορεί να κυμαίνεται από ήπια δυσκολία κατά την οποία οι προτάσεις του παιδιού είναι ελλιπείς ή λανθασμένες (λανθασμένη χρήση προσώπου, χρόνου, αριθμού, έλλειψη συνδετικών λέξεων, κλπ.) ως βαριά στην οποία εμπλέκονται και η εκφραστική ικανότητα και η κατανόηση της ομιλίας των άλλων (αντιληπτική κι εκφραστική δυσφασία). (Σακελλαρίου Γ., 1999)

Το σύστημα ομιλίας έχει 5 βασικά υποσυστήματα τα οποία είναι:

- η άρθρωση
- η φώνηση,
- η αντήχηση,
- το αναπνευστικό σύστημα
- η προσωδία.

Πολλοί είναι οι παράγοντες που επηρεάζουν αρνητικά την εξέλιξη και τη λειτουργία των υποσυστημάτων και τυχόν βλάβη σε κάποιο από αυτά τα υποσυστήματα προκαλεί άμεσα βλάβη και στην ομιλία και κατά συνέπεια στην επικοινωνία.(Πρώιου, 2003).

Περίπου το 5-10% των παιδιών παρουσιάζουν αναπτυξιακή διαταραχή που προκαλεί καθυστέρηση στον λόγο του και την ομιλία του και κατ' επέκταση διαταραχή στην επικοινωνία.

Η καθυστέρηση στην ομιλία μπορεί να εντοπίζεται στην έξοδο της ομιλίας (λόγω ανατομικών προβλημάτων στις φωνητικές χορδές και λειψία) , κατά την παραγωγή του λόγου (λόγω κώφωσης ή βαρηκοΐας) ή ακόμη και κατά την εξέλιξη της ομιλίας (λόγω νοητικής υστέρησης ή εξελικτικών γλωσσικών διαταραχών) .

Οι δύο πιο βασικοί τύποι γλωσσικής καθυστέρησης αφορούν την έκφραση. Πρόκειται για την ανικανότητα παραγωγής λόγου ή την καθυστέρηση στην κατανόηση ή ακόμη την δυσκολία κατανόησης του λόγου , δυσκολία στην αποκωδικοποίηση. Υπάρχουν παιδιά που

παρουσιάζουν μεικτή καθυστέρηση (και στην παραγωγή και στην κατανόηση του λόγου)
(Κουμπιάς Ε.Λ. & Φουστάνα Α., 2003)